PROGRAMA FORMATIU PSIQUIATRIA INFANTIL I DE L'ADOLESCÈNCIA

HU INSTITUT PERE MATA

REDACTAT

Tutors de residents i Cap d'Estudis:

- Yolanda Alonso Pérez (Cap d'Estudis)

- Nuria Manzanares Teson (Tutora especialista en Psiquiatria Infantil i de l'Adolescència)

- Osane Gómez Tricio (Tutora especialista en Psiquiatria Infantil i de l'Adolescència)

Data:22 de març de 2023

Útima modificació: 4 de juny de 2025

APROVAT

Comissió de docència

Data:27 de març de 2023

Periodicitat de revisió: cada 4 anys (pròxima revisió març 2027)

INTRODUCCIÓ

Les necessitats específiques d'atenció de la salut mental durant la infància i l'adolescència per part del personal especialista mèdic, en un àmbit professional que es caracteritza per la seva evolució constant i el desenvolupament harmònic de la professió amb els sistemes formatius dels països del nostre entorn, ha portat a crear l'especialitat de Psiquiatria Infantil i de l'Adolescència, mitjançant el Reial Decret 689/2021, de 3 d'agost. S'atén així la demanda assistencial de la població infantil i adolescent en matèria de salut mental, així com l'evolució dels coneixements científics, com a motius principals que han determinat la creació de l'especialitat.

Les competències adquirides durant la formació en aquesta especialitat capacitaran els professionals especialistes per integrar-se i els equips multidisciplinaris de les xarxes de salut mental en què intervenen altres professionals sanitaris, com són el personal mèdic especialista en Psiquiatria, el personal psicòleg especialista en Psicologia Clínica i el personal d´infermeria especialista en Infermeria de salut mental, entre altres professionals.

Definició de l'especialitat:

La persona especialista en Psiquiatria Infantil i de l'Adolescència és la/el professional sanitària/o amb competència per a la promoció de la salut mental i la prevenció, diagnòstic, pronòstic, tractament i rehabilitació dels trastorns mentals, inclosos els trastorns del neurodesenvolupament, i del comportament que afecten els nens, els adolescents i les seves famílies.

ÀMBITS D'ACTUACIÓ I OBJECTIUS FORMATIUS

L'àmbit d'actuació de l'especialista en Psiquiatria Infantil i de l'Adolescència es desenvolupa dins de les xarxes de salut mental a les unitats assistencials de Psiquiatria Infantil i de l'Adolescència autoritzades d'acord amb el Reial Decret 1277/2003, de 10 d'octubre, pel qual s'estableixen les bases generals sobre autorització de centres, serveis i establiments sanitaris (unitat assistencial en què la persona especialista en Psiquiatria Infantil i de l'Adolescència és responsable de realitzar l'estudi, el diagnòstic, el tractament i la rehabilitació dels trastorns mentals inclosos els trastorns del neurodesenvolupament i del comportament, que afecten els nens i nenes, els adolescents i les seves famílies), d'acord amb les competències que determini el POE de l'especialitat.

A més de la funció assistencial, exercirà les de recerca, docència, gestió clínica, de prevenció i d'informació i educació sanitàries, dins de les competències de l'especialitat.

L'objectiu fonamental del POE és establir les competències que cal adquirir i desenvolupar al llarg de la formació de l'especialitat de Psiquiatria Infantil i de l'Adolescència per obtenir el títol d'especialista. Un segon objectiu és definir els criteris d'avaluació específics d'aquestes competències.

COMPETÈNCIES

Per a l'adquisició del títol d'especialista en Psiquiatria Infantil i de l'adolescència s'haurà de cursar un període de formació de 5 anys pel sistema de residència. Durant aquest període s'han d'adquirir i desenvolupar les competències transversals, comunes a les diferents especialitats en Ciències de la Salut, així com les competències específiques de l'especialitat que seran desenvolupades a continuació. L'avaluació de les mateixes es realitzarà a través d'instruments d'avaluació aplicables a cadascuna, activitats formatives i contextos d'aprenentatge d'aquestes.

1. Competències transversals de les especialitats en Ciències de la Salut

S'hauran d'adquirir i desenvolupar al llarg dels cinc anys de formació, segons el que disposa el Reial decret 589/2022, de 19 de juliol.

1.1 Compromís amb els principis i valors de les especialitats en Ciències de la Salut

a) Tenir com a principal objectiu la cura i el benestar del pacient.

b) Respectar els valors i els drets dels pacients, tenint-ne en compte la diversitat i la vulnerabilitat.

c) Respectar l'autonomia dels pacients i dels seus representants legals a la presa de decisions.

d) Respectar la confidencialitat i el secret professional.

e) Col·laborar, consultar i donar suport a altres professionals.

f) Adquirir i mantenir les competències professionals de l'especialitat.

g) Contribuir al compliment dels principis generals del Sistema Nacional de Salut establerts a l'art. 2 de la Llei 16/2003, del 28 de maig, de cohesió i qualitat del Sistema Nacional de Salut.

1.2 Principis de bioètica

a) Aplicar els fonaments de la bioètica i el "mètode de deliberació" a la pràctica professional.

b) Identificar i afrontar situacions de conflicte ètic.

1.3 Principis legals aplicables a l'exercici de les especialitats en ciències de la salut

a) Aplicar els aspectes ètics i legals relacionats amb el maneig de la informació, la documentació i la història clínica per garantir la confidencialitat i el secret professional.

b) Aplicar els aspectes legals relacionats amb l'atenció sanitària de menors, persones amb discapacitat, pacients amb capacitat reduïda per a la presa

de decisions, al final de la vida i amb l'adequació de l'esforç terapèutic i la prestació d'ajuda a morir.

c) Conèixer el funcionament de les comissions clíniques.

d) Emplenar documents clínic-legals.

e) Detectar precoçment les situacions de violència de gènere i d'abús-maltractament i aplicar els protocols establerts.

f) Informar i aplicar els procediments de voluntats anticipades.

1.4 Comunicació Clínica

a) Informar el pacient i/o al seu representant legal, perquè atorgui el consentiment informat, lliure i voluntari, deixant constància a la història clínica.

b) Comunicar d'acord amb diferents situacions i persones:

- Detectar les necessitats d'informació de cada pacient, responsable legal o persona autoritzada.

- Adequar la informació en situacions concretes com: i) les males notícies, ii) pacients al final de la vida, iii) pacients de maneig difícil, iv) pacients amb trastorn mental, v) grups específics de població (nenes, adolescents, persones ancianes, en risc d'exclusió o amb discapacitat) i altres.

c) Aplicar estratègies per millorar l'adherència al tractament prescrit.

1.5 Treball en equip

a) Treballar en equips interdisciplinaris i multiprofessionals: aquesta competència implica conèixer les funcions i les responsabilitats dels membres de l'equip, comunicar-se de manera apropiada amb els membres respectant-ne les contribucions.

b) Contribuir a la resolució de conflictes.

1.6 Habilitats clíniques generals aplicables a l'exercici de les especialitats en Ciències de la Salut

a) Contribuir a l'elaboració de la història clínica de manera comprensible i utilitzable per tercers.

b) Analitzar críticament la informació clínica.

c) Identificar situacions urgents i aplicar maniobres de Suport Vital Bàsic.

d) Aplicar els principis bàsics de la pràctica basada en l'evidència i el valor per al pacient.

e) Aplicar criteris de derivació i interconsulta.

f) Valorar l'impacte associat a la malaltia en el pacient i el seu entorn.

g) Abordar de manera integral els problemes de salut crònics i contribuir a la presa de decisions i optimització de cures.

h) Atendre de manera integral els pacients, considerant entre altres aspectes el trastorn mental, la dependència i la pluripatologia.

1.7 Maneig de medicaments i altres recursos terapèutics

a) Aplicar principis ètics i requisits legals a la prescripció de medicaments i altres recursos terapèutics.

b) Usar de forma racional els medicaments i altres recursos terapèutics tenint en compte necessitats individuals de cada pacient i els grups de pacients que requereixen un maneig específic.

c) Conèixer els principis de l'ús racional d'antimicrobians.

d) Revisar periòdicament els objectius terapèutics per realitzar els ajustaments pertinents i evitar iatrogènia.

e) Detectar les reaccions adverses i efectes secundaris a medicaments i altres recursos terapèutics.

f) Notificar les reaccions adverses a medicaments i productes sanitaris.

1. 8 Equitat i determinants socials de la salut

a) Registrar en història clínica els determinants socials de la salut.

b) Conèixer el model salutogènic i d'actius per a la salut.

c) Aplicar un enfocament d'equitat en salut a la pràctica clínica.

1.9 Promoció de la salut i la prevenció

a) Aplicar els principis de l'epidemiologia i la genòmica (quan escaigui i estigui disponible) per a la presa de decisions per a la salut.

b) Realitzar promoció per a la salut i prevenció de la malaltia.

c) Aplicar els principis legals de protecció radiològica a les pràctiques diagnòstiques i terapèutiques per a professionals i pacients.

d) Conèixer els drets i aplicar les mesures preventives i de protecció de riscos laborals específiques de l'exercici de l'especialitat.

e) Notificar les malalties de declaració obligatòria i comunicar les sospites de malaltia professional.

1.10 Salut digital

a) Utilitzar fonts contrastades d'informació biomèdica o en ciències de la salut.

b) Utilitzar les tecnologies digitals per a la interacció i l'intercanvi d'informació i continguts.

c) Conèixer la normativa sobre la protecció de dades i la privadesa en el camp sanitari, específicament lligades a les tecnologies de la informació, els drets del pacient a la informació i la responsabilitat professional en la seva custòdia i manteniment.

d) Garantir la protecció de dades i la confidencialitat del pacient en la utilització de la informació sanitària.

e) Conèixer les bases dels sistemes de codificació.

f) Realitzar teleassistència i telemedicina.

1.11 Investigació

a) Conèixer la normativa ètica i legal aplicable a la investigació en éssers humans.

b) Conèixer els principis bàsics de la investigació biomèdica: bàsica, translacional, clínica i epidemiològica.

c) Generar coneixement, aplicant-hi el mètode científic i els principis de la bioètica.

d) Observar la perspectiva de gènere i l'edat en la generació i la interpretació de l'evidència científica.

e) Difondre el coneixement científic.

f) Interpretar críticament la literatura científica.

1.12 Docència i formació

a) Planificar, dissenyar i participar en activitats formatives (sessions clíniques, tallers).

b) Usar la llengua anglesa en determinades activitats.

1.13 Gestió clínica i de la qualitat

a) Participar en activitats de millora de la qualitat assistencial.

b) Fomentar la continuïtat de l’atenció.

c) Contribuir a garantir la seguretat del pacient.

d) Contribuir als canvis organitzatius.

e) Conèixer i contribuir al compliment dels indicadors de gestió clínica d’ús més freqüent.

f) Utilitzar eficientment els recursos disponibles.

2 Competències comunes amb l´especialitat de Psiquiatria

2.1 Competències generals

a) Respectar els límits a la relació professional entre el psiquiatre i el pacient.

b) Informar els pacients i, si escau, cuidadors i/o representants legals, sobre els aspectes fonamentals següents: diagnòstic, pronòstic, tractaments i possibles repercussions d'un trastorn mental, tenint en compte la seva variabilitat clínica.

c) Entrenar les actituds necessàries per a l'escolta empàtica sense enjudiciar i la tolerància a la diversitat d'emocions.

d) Entrenar l'autocura del terapeuta.

e) Reconèixer i ajudar a fer front a l'estigma i la discriminació als trastorns mentals.

2.2 Treball en equip i en xarxa

a) Utilitzar els recursos d'atenció a la salut mental existents en l'àmbit nacional, regional i local.

b) Participar i col·laborar a la feina de la xarxa de salut mental.

2.3 Habilitats diagnòstiques i clíniques bàsiques en el nen, adolescent i adult

a) Conèixer l'evolució històrica dels conceptes bàsics de la Psiquiatria i la importància que tenen per a la pràctica diagnòstica i terapèutica.

b) Integrar els diferents models teòrics biològics, del desenvolupament, psicològics, interpersonals, sociològics i sistèmics.

c) Avaluar el desenvolupament evolutiu al llarg de la vida, amb un èmfasi especial en les fites del desenvolupament primerenc.

d) Realitzar una entrevista clínica adaptada a les diferents alteracions de la salut mental.

e) Identificar riscos potencials per al pacient i per a tercers mitjançant l'entrevista clínica.

f) Realitzar una exploració psicopatològica adaptada a les diferents etapes del desenvolupament.

g) Realitzar una exploració i descripció psicopatològica dels símptomes i signes relacionats amb els trastorns mentals.

h) Indicar i interpretar els resultats de les proves psicomètriques bàsiques.

i) Indicar i interpretar els resultats de les proves complementàries bàsiques de laboratori, neurofisiològiques i de neuroimatge.

j) Aplicar les classificacions principals vigents dels trastorns mentals, inclosa la classificació de 0 a 5 anys.

k) Valorar la comorbilitat relacionada amb els trastorns mentals i el tractament.

l) Identificar i valorar els factors biològics, psicològics, familiars i socials que afecten tant el curs com el pronòstic dels trastorns mentals.

m) Valorar la interacció entre els trastorns mentals i la vida personal, familiar i laboral/acadèmica.

n) Valorar els efectes psicològics i interpersonals associats al diagnòstic d'una malaltia mental o al seu tractament.

o) Realitzar una formulació diagnòstica que integri els aspectes biològics, psicològics, familiars i socials del pacient i revisar-la al llarg del temps.

p) Establir, mantenir i reparar si cal, l'aliança terapèutica.

q) Avaluar la capacitat de decisió del pacient. Valorar els suports necessaris per a la presa de decisions clíniques.

r) Realitzar avaluació neurològica.

s) Identificar símptomes i signes d'alarma i iniciar el tractament dels principals trastorns neurològics.

2.4 Intervencions terapèutiques en el nen, adolescent i adult

a) Conèixer els mecanismes d'acció i indicacions dels tractaments biològics, psicològics i socials dels trastorns mentals.

b) Aplicar els principis de neuropsicofarmacologia: indicacions, dosis, seguretat i tolerabilitat dels psicofàrmacs.

c) Aplicar les interaccions dels psicofàrmacs amb els medicaments utilitzats per a les patologies més prevalents.

d) Aplicar els principis de les principals psicoteràpies individuals, de parella, família i grup.

e) Aplicar els factors comuns als diferents models psicoterapèutics.

f) Aplicar un tractament individualitzat que integri els aspectes biològics i psicoterapèutics i el maneig de riscos.

g) Aplicar, sota supervisió, una intervenció psicoterapèutica.

h) Diagnosticar i iniciar el tractament de les següents emergències mèdiques:
   - Insuficiència respiratòria aguda
   - Estat de xoc
   - Disminució del nivell de consciència
   - Pacient amb insuficiència coronària aguda
   - Agitació psicomotriu
   - Encefalitis o infeccions del sistema nerviós central (SNC) i/o processos amb afectació de funcions cerebrals, inclosos processos autoimmunes.

i) Diagnosticar i iniciar el tractament de les urgències psiquiàtriques.

j) Indiqueu ingrés hospitalari, voluntari i involuntari, d'acord amb els requeriments legals i els principis ètics.

k) Conèixer les teories i les tècniques fonamentals en què es basen la rehabilitació i la recuperació en salut mental.

l) Utilitzar estratègies per ajudar el pacient a millorar el funcionament a la seva vida personal, familiar, social i laboral/acadèmica.

3 Competències específiques de l´especialitat de Psiquiatria Infantil i de l´Adolescència

3.1 Principis legals lligats a l'exercici professional

a) Avaluar l'impacte de les alteracions de la salut mental sobre la capacitat de decidir del pacient, la seva autonomia i la necessitat de suports.

b) Aplicar la legislació en matèria de capacitat de decisió limitada i necessitat suport.

c) Aplicar la legislació en matèria d'infància i família, incloent-hi les mesures d'internament.

3.2 Comunicació

a) Col·laborar en les decisions de diferents institucions sobre un nen/adolescent o família.

b) Col·laborar amb associacions de pacients i familiars.

3.3 Treball en equip i xarxa

a) Col·laborar amb la xarxa de salut mental d'adults, facilitant els procediments de transició entre ambdues xarxes.

b) Col·laborar amb l'equip d'atenció primària en la promoció de la salut mental i en l'atenció dels trastorns mentals.

3.4 Habilitats diagnòstiques i clíniques

a) Avaluar el desenvolupament dels lactants, nens i adolescents (incloent-hi l'avaluació de les relacions vinculars amb els seus progenitors des del període perinatal).

b) Aplicar classificacions específiques per als trastorns mentals per a cada grup d'edat. Formació sobre addiccions a substàncies i sense substàncies.

c) Aplicar entrevistes diagnòstiques específiques per a cada grup d'edat i cada trastorn.

d) Avaluar les interaccions familiars dins de l'exploració psiquiàtrica.

e) Indicar, i si escau, aplicar i interpretar instruments estandarditzats de cribratge, instruments estandarditzats d'avaluació clínica especialitzats en població infantil i adolescent.

f) Indicar i interpretar els resultats de les proves psicomètriques i neuropsicològiques, genètiques, neurofisiològiques i de neuroimatge específiques de valoració de lactants, nens i adolescents.

g) Valorar els aspectes psicològics i emocionals de nens i adolescents amb discapacitat física o sensorial.

h) Realitzar una exploració psicopatològica adaptada als lactants, nens i adolescents.

i) Realitzar avaluacions diagnòstiques en situacions de crisi o urgència, incloent-hi la indicació d'hospitalització total o parcial.

j) Valorar el risc d'autoagressivitat, suïcidi i heteroagressivitat relacionada amb trastorn mental.

k) Diagnosticar trastorns de l´espectre autista.

l) Diagnosticar trastorns del desenvolupament psicomotor, cognitiu, del llenguatge i de l'aprenentatge.

m) Diagnosticar trastorns per dèficit d'atenció amb/sense hiperactivitat.

n) Diagnosticar trastorns dissocials i del comportament pertorbador i trastorns del control d'impulsos.

o) Diagnosticar trastorns motors i trastorns per tics.

p) Diagnosticar trastorns per somatització, de conversió i psicosomàtics.

q) Diagnosticar trastorns afectius.

r) Diagnosticar trastorns d'ansietat.

s) Diagnosticar trastorns obsessiu-compulsius.

t) Diagnosticar trastorns psicòtics i esquizofrènia.

u) Avaluar trets desadaptatius i diagnosticar trastorns de la personalitat.

v) Diagnosticar trastorns per ús de substàncies i altres addiccions.

w) Diagnosticar trastorns de la conducta alimentària.

x) Diagnosticar trastorns del son.

y) Diagnosticar trastorns de l'eliminació.

z) Diagnosticar trastorns de l'enllaç.

z') Diagnosticar situacions relacionades amb traumes i factors d'estrès greu (incloent-hi maltractament, negligència, abús sexual i exposició a situacions amb múltiples víctimes).

z") Estudiar i avaluar aspectes individuals i socioculturals relacionats amb la sexualitat i el gènere a les diferents etapes de la vida.

z"') Realitzar diagnòstic diferencial amb trastorns mentals orgànics.

3.5 Intervencions terapèutiques

a) Dissenyar el Pla terapèutic que integri els aspectes biològics, psicoterapèutics, familiars, socials i el maneig de riscos per als diferents trastorns mentals a les diferents etapes evolutives.

b) Tractar situacions de cotxe i heteroagressivitat relacionades amb un trastorn mental.

c) Prescriure i avaluar l'eficàcia i la seguretat dels tractaments psicofarmacològics.

d) Prescriure i avaluar l'eficàcia i la seguretat de tractaments biològics no farmacològics.

e) Indicar i aplicar intervencions psicoterapèutiques amb evidència demostrada (individual, de família i grupal), segons el moment evolutiu.

f) Identificar les indicacions de les psicoteràpies amb evidència per a les diferents patologies i moments evolutius.

g) Indiqueu altres intervencions necessàries en trastorns mentals d'alta complexitat.

h) Contribuir a intervencions socials i escolars.

i) Aplicar intervencions terapèutiques integrals (conjugant aspectes biològics, psicològics, familiars i socials) en règim comunitari.

j) Tractar urgències psiquiàtriques.

k) Aplicar tractament integral en règim d'hospitalització.

l) Aplicar tractaments al context de la psiquiatria d'interconsulta i enllaç.

m) Aplicar tractament integral en règim d'hospitalització parcial o centre de dia.

n) Planificar i desenvolupar intervencions domiciliàries.

3.6 Promoció i assessoria en temes de salut mental de la infància i adolescència

a) Actuar com a consultor o expert per a altres professionals sanitaris i no sanitaris i les institucions públiques.

b) Contribuir a programes de promoció i/o prevenció en salut mental de la persona.

3.7 Habilitats docents i de recerca

a) Realitzar activitats de supervisió en psicoteràpia, així com en altres intervencions psicosocials.

b) Realitzar activitats docents en relació amb les competències de l'especialitat.

c) Participar en un projecte de recerca a l'àmbit de la salut mental.

Desenvolupament del programa formatiu

El sistema de residència per a l'accés al títol de Metgessa especialista en Psiquiatria Infantil i de l'Adolescència (PIIA) comprèn un període formatiu de cinc anys que es realitzarà a les Unitats Docents Multiprofessionals de salut mental acreditades. No obstant això, determinades estades formatives es podran realitzar en altres dispositius docents amb què hi hagi un acord o conveni de col·laboració previ i que compti amb la corresponent acreditació i capacitat docent.

S'ha considerat que les especialitats en Ciències de la Salut que presenten un contingut d'utilitat són: Pediatria i les seves Àrees Específiques, Medicina Familiar i Comunitària (MFIC), Medicina Interna i Neurologia.

Els dos primers anys són comuns amb l´especialitat de Psiquiatria. Els tutors de residència organitzaran el pla individual de formació, garantint el compliment de la Guia o itinerari formatiu aprovada per la Comissió de Docència, i assegurant que els residents assoleixen els objectius docents especificats en aquest POE.

S'hi inclou la possibilitat de realitzar programes específics dirigits a l'abordatge integral i multidisciplinari de determinats trastorns mentals: programes de psiquiatria perinatal, programa d'atenció als trastorns de la conducta alimentària, programa de primers episodis psicòtics i atenció integral a trastorns de l'espectre autista i programes de psiquiatria d'enllaç.

Els residents faran 3 o 4 guàrdies al mes.

També serà obligatori participar en les activitats de formació de la Unitat Docent, així com a les establertes per la Comissió de Docència, sempre que garanteixin el compliment d'aquest POE.

La persona resident disposa d'un període de lliure elecció de quatre mesos, preferentment el cinquè any, per complementar la seva formació com a especialista en Psiquiatria Infantil i de l'Adolescència a centres nacionals o internacionals.

PROGRAMA DE ROTACIONS

ANY RESIDÈNCIA	ROTACIÓ	DURADA	LLOC REALITZACIÓ
R1	Unitat hospitalització d'adults	3m	- Unitat hospitalització breu adults
	Unitat d'Hospitalització Psiquiatria infantil i adolescència	3m	-Unitat de referència psiquiatria infanto-juvenil/TCA
	Pediatria/ MFiC	2 m	- Servei de neuropediatria*(HUSant Joan Reus)
		1m	- Dispositius d'atenció familiar i comunitària*: -EAP Antoni Guimbernat Cambrils(EDP Salut Sant Joan de Reus-Baix Camp) -EAP Bonavista, EAP Torreforta, EAP Sant Salvador, EAP Jaume I, EAP Sant Pere i Sant Pau, EAP Salou, EAP Valls Urbà, EAP Reus 1, EAP Reus 2, EAP Reus 3 i EAP Horts de Miró(Institut Català de la Salut)
	Centre de Salut Mental d'Adults	2m	- Centres de salut mental d'adults (Tarragona, Reus, Valls i Vendrell)
R2	Centre de Salut Mental d'Adults	3m	- Centres de salut mental d'adults (Tarragona, Reus, Valls i Vendrell)

	Centre de Salut Mental infantil i de l'adolescència	5m	- Centres de salut mental infantil i juvenil (Tarragona, Reus, Valls i el Vendrell)
	Unitats de Psiquiatria Psicosomàtica d'Interconsulta i enllaç Adults	1m	- Servei d'interconsulta i enllaç adults
	Unitats de Psiquiatria Psicosomàtica Infanto-juvenil, d'Interconsulta i enllaç	2m	-Servei d'interconsulta i enllaç infanto-juvenil
R3	Centre de Salut Mental infantil i de l'adolescència	6m	Centres de salut mental infantil i juvenil (Tarragona, Reus, Valls i el Vendrell)
	Unitat d'Hospitalització Psiquiatria infantil i adolescència	5m	**-**Unitat de referència psiquiatria infanto-juvenil/TCA
R4	Hospital de dia Infanto-juvenil	3m	-Hospital de dia Infanto-juvenil (Reus i Tarragona)
	Atenció a addiccions amb/sense substància	3m	-UFAA Unitat funcional d'addiccions en adolescents (CSMIJ Reus o Tarragona)
	Programa de primers episodis psicòtics	2m	-Servei especialitzat en atenció al trastorn psicòtic incipient

	Atenció a trastorns de l'espectre autista i altres trastorns del neurodesenvolupament.	3m	Unitat de valoració d'autisme i psicosi infantil (UVAPI - UFTEA)
R5	Rotació lliure Atenció Trastorns de la Conducta Alimentària Unitats de Psiquiatria Psicosomàtica, Interconsulta i enllaç	4m 4m 3m	-Rotació lliure -Unitat de Referència dels Trastorns de la Conducta alimentària -Servei d'interconsulta i enllaç infanto-juvenil

Durant tota la residència realitzarà guàrdies al servei d'urgències del HUIPM i atendrà urgències generals al Centre Sociosanitari, Unitat d'Aguts, Unitat de Mitjana i Llarga Estada i Psicogeriatria del nostre centre.

Durant el primer any, els residents MIR, donaran suport al servei d'urgències durant la seva jornada laboral.

***Totes les rotacions es realitzen en serveis del HUIPM excepte les marcades (*): Servei d'Adiccions i Salut Mental i neuropediatria es realitzen a l'HU Sant Joan de Reus i Atenció primària als EAP Antoni Gimbernat Cambrils, EAP Bonavista, EAP Torreforta, EAP Sant Salvador, EAP Jaume I, EAP Sant Pere i Sant Pau, EAP Salou, EAP Valls Urbà, EAP Reus 1, EAP Reus 2, EAP Reus 3 i EAP Horts de Miró.**

OBJECTIUS DE LES ROTACIONS

R1:

UNITAT D'HOSPITALITZACIÓ D'ADULTS

(3m: Unitat Hospitalització Breu Adults)

Objectius:

- Conèixer l'organització i el funcionament de la Unitat, així com del servei d'urgències psiquiàtriques a què dona suport.
- Conèixer els protocols de la Unitat (agitació, risc suïcida, negativisme, psicosi, fugida…).
- Conèixer els diferents tipus d'ingrés, voluntari versus involuntari.
- Conèixer els criteris d'ingrés, els temps d'estada, els criteris d'alta, la planificació de seguiment a l'alta…
- Adquirir habilitats clíniques per a l'execució d'una anamnesi correcta, exploració física i de l'estat mental, possible diagnòstic i pla de tractament.

- Coneixement de les tècniques neurobiològiques (analítiques, proves d´imatge…) i psicològiques bàsiques en el procediment diagnòstic.
- Adquirir coneixements bàsics de maneig de psicofàrmacs en situacions agudes: indicacions, farmacovigilància, indicacions i efectes secundaris
- Conèixer l'estructura i els aspectes bàsics que ha d'incloure un informe clínic.
- Conèixer els principals programes de coordinació assistencial tant amb recursos sanitaris externs com a socials.
- Conèixer les indicacions i el procediment de la Teràpia electroconvulsiva.
- Participació en les sessions clíniques i activitats formatives organitzades en el servei.

UNITAT D'HOSPITALITZACIÓ PSIQUIÀTRICA INFANTIL I DE L'ADOLESCÈNCIA

(3m: Unitat de Referència Psiquiatria Infanto-Juvenil/TCA)

Objectius:

- Conèixer el desenvolupament físic, emocional, intel·lectual i social, així com els factors biològics, psicològics i socials implicats a l'etiologia dels trastorns mentals en adolescents.
- Conèixer l'estructura comunitària sobre la salut i el desenvolupament dels infants, de l'organització del sistema escolar, serveis socials i serveis judicials per a una coordinació adequada amb ells.
- Conèixer la llei que regula la protecció i l’assistència als menors.
- Adquirir coneixements i desenvolupar habilitats per avaluar i tractar trastorns psiquiàtrics del desenvolupament psicomotor i de les alteracions emocionals i psicosomàtiques que puguin sorgir en aquestes etapes.
- Adquirir habilitats que possibiliten la realització d'una història clínica correcta del menor, plantejant un diagnòstic i pla d'intervenció (tractament farmacològic i/o psicoterapèutic) que impliqui no només el menor sinó també la seva família.

- Conèixer els espais de coordinació amb altres recursos assistencials, però també socials, educatius o de justícia.
- Participació en les sessions clíniques organitzades al servei.

DISPOSITIUS DE PEDIATRIA / MFiC

(2m: Servei de Neuropediatria*)

Objectius:

- Conèixer les característiques del desenvolupament psicomotor normal del nen i diferenciar-lo del desenvolupament patològic.
- Adquirir habilitats per fer una correcta anamnesi i exploració física del nen amb problemes neurològics identificant factors de risc i senyals d'alerta neuropediàtrica.
- Conèixer els principals trastorns neuropediàtrics (epilèpsia, retard psicomotor, trastorn de l'aprenentatge, cefalees, seqüeles neurològiques...) per poder fer una aproximació diagnòstica correcta.
- Conèixer les principals estratègies d'intervenció.
- Conèixer la xarxa sanitària i comunitària que intervé de manera coordinada en aquests casos.
- Participar de forma activa a les sessions clíniques i activitats formatives del servei.

(1m: Dispositius d'atenció familiar i comunitària*)

Objectius:

- Conèixer el funcionament i la cartera de serveis oferida.
- Conèixer les característiques de les patologies més prevalents ateses als serveis d'atenció primària (AP) en persones menors d'edat.
- Conèixer i adquirir habilitats a l'entrevista clínica i a la relació medico-pacient.
- Conèixer les proves diagnòstiques més utilitzades a l'AP i la seva utilitat en el raonament clínic.
- Conèixer els protocols de maneig de les patologies més prevalents, així com els criteris de derivació hospitalària i altres dispositius sanitaris.
- Conèixer els programes preventius que es desenvolupen des de l'AP.

- Conèixer i participar en reunions de coordinació entre AP i altres professionals/dispositius.

CENTRE DE SALUT MENTAL D'ADULTS

(2m: Centres de Salut Mental d'Adults de Tarragona, Reus, Valls i el Vendrell)

Objectius:

- Conèixer els principis i les bases organitzatives del model de salut mental implantat a Catalunya, així com la cartera de serveis.
- Conèixer el perfil dels pacients atesos al Centre: trastorns afectius, psicosi, neuròtics, personalitat… així com els criteris d'indicació d'atenció en serveis especialitzats de salut mental.
- Conèixer i manejar els sistemes internacionals de diagnòstic dels trastorns mentals i del comportament.
- Adquirir habilitats per fer una entrevista clínica correcta, hipòtesi diagnòstica i possible pla d'intervenció.
- Conèixer els psicofàrmacs més utilitzats i les diferents tècniques d'intervenció terapèutiques, tant amb el pacient com amb la família.
- Adquirir habilitats d'identificació i detecció de situacions de crisi en pacients atesos.
- Conèixer el funcionament del Programa d'Atenció Primària incloent-hi reunions de consultoria, sessions clíniques, atenció directa, intervenció grupal…
- Adquirir coneixements i experiència en la coordinació amb altres dispositius sanitaris, socials i judicials.
- Conèixer les característiques diferencials que han de tenir els diferents tipus d'informes realitzats en el servei.
- Participació a les activitats formatives del servei.

R2:

CENTRE DE SALUT MENTAL D'ADULTS

(3m: Centres de Salut Mental d'Adults de Tarragona, Reus, Valls i el Vendrell

Objectius Centre de Salut Mental Adults:

Aquesta rotació constitueix la continuïtat de la iniciada en els dos darrers mesos de R1, de manera que els objectius seran els definits per a la rotació de l'R1 però amb un grau d'autonomia creixent per part del resident.

CENTRE DE SALUT MENTAL INFANTIL I DE L'ADOLESCÈNCIA

(5m: Centres de Salut Mental Infantil i Juvenil de Tarragona, Reus, Valls i el Vendrell)

Objectius:

- Conèixer el desenvolupament físic, emocional, intel·lectual i social, així com els factors biològics, psicològics i socials implicats en l'etiologia dels trastorns mentals a la infància i l'adolescència.
- Saber diferenciar el desenvolupament evolutiu normal, així com les variacions que han de ser objectiu d'atenció des de salut mental.
- Conèixer les característiques clíniques dels pacients atesos al servei, trastorns adaptatius, del neurodesenvolupament, de conducta, afectius…
- Conèixer i manejar instruments específics d'avaluació psicològica, tècniques d'entrevista clínica i anàlisi i formulació de casos en els trastorns mentals del nen i adolescent.
- Adquirir habilitats per diagnosticar i tractar els trastorns psiquiàtrics i les alteracions del desenvolupament psicomotor, així com les alteracions emocionals i psicosomàtiques que poden sorgir durant la infància i l'adolescència.
- Adquirir habilitats de comunicació amb l'adolescent i la família, tenint en compte les diferències amb el pacient adult.
- Conèixer l'estructura comunitària sobre la cura de la salut en el nen i l'adolescent: treball en xarxa, guia de recursos i mecanismes de comunicació, participant en les reunions que es facin.

- Conèixer i aplicar els criteris de derivació a la xarxa de salut mental d'adults amb l'objectiu d'assegurar la continuïtat assistencial.
- Participació en les sessions clíniques organitzades al servei.

UNITATS DE PSIQUIATRIA PSICOSOMÀTICA, INTERCONSULTA I ENLLAÇ ADULTS (1m)

Objectius:

- Adquirir habilitats bàsiques d'entrevista i de comunicació amb el pacient medicoquirúrgic i la seva família. Activitats d'enllaç amb altres professionals i equips sanitaris.
- Adquirir habilitats bàsiques d'avaluació, maneig i intervenció en els trastorns psiquiàtrics i psicològics habituals en pacients medicoquirúrgics.
- Assistència a sessions clíniques interdisciplinàries i/o sessions de revisió bibliogràfica.

UNITATS DE PSIQUIATRIA PSICOSOMÀTICA, INTERCONSULTA I ENLLAÇ INFANTO-JUVENIL (2m)

Objectius:

- Conèixer les principals malalties pediàtriques que comporten problemes adaptatius (oncològiques, trasplantaments, fibrosi quística, epilèpsia, diabetis…) tant en el menor com a la família.
- Adquisició d'habilitats d'entrevista i comunicació amb el pacient infanto-juvenil i la seva família.
- Conèixer les estratègies d'avaluació, maneig i intervenció en els trastorns psiquiàtrics i psicològics habituals en el pacient medicoquirúrgic infanto-juvenil.
- Adquirir habilitats que afavoreixin el treball coordinat amb altres especialitats mèdiques implicades en la cura del menor (pediatria, ICI pediàtrica, urgències…).
- Assistència a sessions clíniques interdisciplinàries i/o sessions de revisió bibliogràfica.

R3:

CENTRE DE SALUT MENTAL INFANTIL I DE L'ADOLESCÈNCIA

(6m: Centres de Salut Mental Infantil i Juvenil de Tarragona, Reus, Valls i el Vendrell)

Objectius:

- Adquirir habilitats per a la identificació, la detecció i el maneig de situacions, factors de risc i senyals d'alarma psicopatològica.
- Conèixer i manejar adequadament els aspectes juridicolegals de la pràctica clínica i la problemàtica legal de l'atenció a nens i adolescents amb problemes de salut mental.
- Adquirir habilitats clíniques que permetin la realització de primeres visites, retorns i successives de forma independent i amb supervisió diferida, incloent-hi la valoració no només del menor sinó també de la família.
- Adquirir coneixements i desenvolupar habilitats per al disseny i aplicació d'intervencions psicoterapèutiques en població infantil i adolescent, als nivells individual, família i de grup.
- Adquirir habilitats que possibilitin la participació en les activitats grupals que es desenvolupin al servei com a coterapeuta.
- Adquirir habilitats en el maneig de situacions d'urgència clínica (agitacions, autolesions, amenaces autolítiques…).
- Conèixer i participar dels programes que es desenvolupen al servei: programa de suport a la primària, programa de salut i escola, programa de fills de pacients amb un Trastorn mental sever…
- Adquirir habilitats que possibilitin la participació i la col·laboració en activitats i programes específics de prevenció i promoció de la salut en població adolescent i infantil.
- Adquirir els coneixements necessaris per fer informes correctes de caràcter assistència, d'alta o judicials.
- Adquirir coneixements que permetin la participació activa a les reunions de coordinació amb CSMA, CAP, educació, justícia…
- Participar de forma activa a les sessions clíniques organitzades al servei.

UNITAT D'HOSPITALITZACIÓ PSIQUIÀTRICA INFANTIL I DE L'ADOLESCÈNCIA

(5m: Unitat de Referència Psiquiàtrica Infanto-juvenil/TCA)

Objectius:

- Capacitació per identificar, detectar i manejar situacions de crisi a l'adolescent, sabent prioritzar no només la seguretat del menor sinó també dels diferents membres de l'equip.
- Conèixer i manejar els aspectes jurídics i legals que poden estar relacionats amb l'atenció hospitalària al pacient amb problemes de salut mental en edat infanto-juvenil.
- Conèixer i aplicar els criteris d'ingrés, els temps d'estada, els criteris d'alta, la planificació de seguiment a l'alta…
- Adquirir coneixements i desenvolupar habilitats per al disseny i l'aplicació d'intervencions psicoterapèutiques amb el pacient ingressat i la seva família, tant individualment com grupal.
- Adquirir coneixements i desenvolupar habilitats en l'ús de psicofàrmacs a la infància i l'adolescència, fent especial èmfasi en les diferències amb el seu ús en adults.
- Adquirir competència en la realització d'informes d'alta i judicials.
- Adquirir habilitats per a la coordinació amb altres professionals implicats en l'atenció al menor durant l'ingrés, així com amb recursos comunitaris sanitaris, socials, judicials…
- Implicació a les activitats formatives de la Unitat.

R4:

HOSPITAL DE DIA INFANT-JUVENIL

(3m: Hospital de dia d'adolescents Tarragona o Reus)

Objectius:

- Conèixer les característiques de les diferents etapes evolutives del desenvolupament físic, emocional, intel·lectual i social de l'individu. Realitzar una adequada valoració i exploració del seu estat mental.
- Adquirir habilitats per observar tant el que passa al medi terapèutic com en la relació amb cada pacient: identificació de factors de risc i maneig de situacions de crisi.

- Adquirir coneixements en la intervenció terapèutica en el nen i l'adolescent: ús de psicofàrmacs, intervenció individual i el maneig de grups.
- Conèixer l'estructura comunitària sobre la salut i el desenvolupament dels infants, de l'organització del sistema escolar, serveis socials i serveis judicials per a una coordinació adequada amb ells.
- Participació de forma activa a les sessions clíniques i activitats formatives del servei.

ATENCIÓ A ADDICCIONS AMB/SENSE SUBSTÀNCIES

(3m: UFAA Unitat funcional d'Addiccions en Adolescents (CSMIJ Tarragona o Reus)

Objectius:

- Adquirir habilitats en tècniques d'entrevista, maneig d'instruments diagnòstics i avaluació en els trastorns per ús de substàncies i altres addiccions en població adolescent.
- Conèixer els factors etiològics relacionats amb l'abús de drogues i altres addiccions en adolescents: factors socials, ambientals, biològics i psicològics implicats.
- Conèixer les tècniques de prevenció de recaigudes, treballant amb el pacient i la família els factors de risc i protecció associats.
- Adquirir coneixements i habilitats orientats a treballar amb l'adolescent hàbits saludables que fomentin canvis a l'estil de vida, encaminats a mantenir l'abstinència.
- Adquirir coneixements i habilitats que possibilitin la participació en entrevistes familiars utilitzant un abordatge sistèmic.
- Adquirir habilitats en tècniques psicoterapèutiques (entrevista motivacional, maneig de contingències…).
- Conèixer la farmacologia de les drogues d'abús i les seues interaccions amb psicofàrmacs i amb altres fàrmacs.
- Adquirir formació en tècniques específiques psicoterapèutiques i en tècniques de desintoxicació, deshabituació i ús de fàrmacs agonistes o substitutius.

- Conèixer la xarxa implicada en la detecció i abordatge de TUS i altres addiccions en adolescents i joves. Participar en les reunions de coordinació que es facin entre serveis.
- Realització d'una sessió clínica i/o monogràfica al servei.

PROGRAMA DE PRIMERS EPISODIS PSICÒTICS

(2m: Servei especialitzat en atenció al trastorn psicòtic incipient)

Objectius:

- Conèixer els circuits de derivació, així com els criteris d'inclusió al programa.
- Conèixer els instruments específics d'avaluació de pacients amb trastorns psicòtics incipients.
- Adquirir habilitats per fer un tractament integral dels pacients amb trastorns psicòtics incipients.
- Participació en l'activitat de recerca/formativa del servei.

ATENCIÓ TRASTORNS DE L'ESPECTRE AUTISTA I ALTRES TRASTORNS DEL NEURODESENVOLUPAMENT

(3m: UVAPI- UFTEA de Reus i Tarragona)

Actualment hi ha dues Unitats operatives, una a Tarragona i una altra a Reus, estructurades segons el model descrit al Pla d'Atenció Integral a les persones amb Trastorns de l'Espectre Autista de Catalunya 2012.

Cadascuna d'aquestes unitats està coordinada pel CSMIJ Tarragona i CSMIJ Reus respectivament.

Objectius:

- Conèixer el desenvolupament físic, emocional, intel·lectual i social, així com els factors biològics, psicològics i socials implicats a l'etiologia dels trastorns de l'espectre autista, la psicosi infantil i altres trastorns del neurodesenvolupament.

- Capacitació per diagnosticar i tractar els TEA i les alteracions del desenvolupament psicomotor, així com les alteracions emocionals i psicosomàtiques que poden sorgir durant la infància i l'adolescència.
- Coneixement de l'estructura comunitària sobre la cura de la salut en el nen i adolescent amb TEA: treball en xarxa, guia de recursos i mecanismes de comunicació.
- Desenvolupament d'habilitats que facilitin el seguiment i el suport a les famílies.
- Adquirir habilitats que permetin la incorporació a reunions de coordinació amb recursos assistencials, educatius i socials.
- Participació de forma activa a les sessions clíniques organitzades al servei, així com als programes de recerca que es desenvolupin.

R5:

ROTACIÓ LLIURE (4m)

Els objectius seran específics segons el servei seleccionat.

ATENCIÓ ALS TRASTORNS DE LA CONDUCTA ALIMENTÀRIA
(4m: Unitat de Referència dels TCA)
Objectius:

- Adquirir coneixements, habilitats i actituds que permetin una valoració correcta dels trastorns alimentaris i les seues possibles comorbiditats.
- Conèixer l'evolució dels TCA i distingir en quina etapa evolutiva (inici, consolidació de la clínica, recuperació vs. cronicitat…) hi ha l'usuari per aplicar el programa terapèutic que correspongui.
- Conèixer les recomanacions terapèutiques de les guies clíniques basades en l'evidència científica que s'utilitzen al nostre medi.
- Adquirir l'habilitat de treball en equip interdisciplinari (infermeria, psicologia, psiquiatria) i és capaç de fixar objectius comuns de tractament.
- Participació de forma activa a les sessions clíniques i activitats formatives del servei.

UNITATS DE PSIQUIATRIA PSICOSOMÀTICA, D'INTERCONSULTA I ENLLAÇ

(3m: Servei d'Interconsulta i Enllaç Infanto-Juvenil)

Objectius:

- Coordinació amb altres serveis per facilitar l'atenció a nens i adolescents amb problemes de salut mental i amb problemes medicoquirúrgics que requereixin ingrés hospitalari.
- Adquirir autonomia i estratègies de maneig en situacions de crisi que es puguin produir a planta o al servei d'urgències, en relació amb l'atenció al pacient i/o a la família.
- Adquirir coneixements i habilitats en el desenvolupament de programes d'atenció al pacient ingressat en diferents serveis de l'hospital en coordinació amb el personal facultatiu i d'infermeria.
- Adquirir habilitats que possibilitin l'orientació i l'assessorament als pares de menors ingressats
- Adquirir habilitats i coneixements en l'assessorament a altres equips, en casos que plategen problemes ètics o legals a l'atenció a pacients amb problemes de salut mental (problemes oncològics, malalties terminals…)
- Adquirir competències i autonomia en la realització de coordinacions amb serveis sanitaris i no sanitaris com a serveis socials o justícia, que estiguin implicats en el cas.
- Participació activa a la formació del servei.

GUÀRDIES

Les urgències psiquiàtriques constitueixen un dels pilars transversals bàsics dins de la formació nuclear. Es fan des del primer any de residència al Servei d'urgències de l'HU Institut Pere Mata.

Els objectius bàsics d'aquesta rotació seran: el maneig de situacions de crisi (auto o heteroagressivitat, conducta suïcida, conflictes familiars i psicosocials…), avaluació de la urgència psiquiàtrica i el coneixement dels criteris d'ingrés o derivació.

Hi ha un "Protocol específic de supervisió d'urgències" on queden especificades les activitats que ha de realitzar el resident, així com el grau de supervisió per a cadascuna segons l'any de residència.

Les guàrdies tenen un caràcter obligatori.

Organització del servei

- Durant tot el període formatiu es recomana que els residents facin entre 2-4 guàrdies al mes de mitjana.
- Hi ha un calendari gestionat per un resident i supervisat pel coordinador de guàrdies i urgències on és visible el resident que li toca la guàrdia.
- Les guàrdies amb residents de primer any es reforcen amb un adjunt i un resident de segon, tercer, quart o cinquè any, de presència física; en la franja horària de 15h a 20h els dies laborables i de 8h a 20h els dissabtes, diumenges i festius.
- En el cas de residents de segon, tercer, quart i cinquè any, l'adjunt estarà de presència física, però la supervisió podrà ser decreixent segons el que estableix el protocol de supervisió d'urgències.

Objectius:

- Maneig adequat de situacions de crisi: agressivitat, agitació, risc suïcida…
- Avaluació de la urgència psiquiàtrica: anamnesi, exploració psicopatològica, diagnòstic probable…
- Conèixer els criteris d'ingrés i derivació.
- Instaurar un tractament adequat.
- Elaborar informes d'assistència.
- Intervenir amb un criteri correcte en situacions de crisi personal, familiar o psicosocial.

CURSOS I SEMINARIS

1. **<u>Pla de Formació transversal:</u>**

A realitzar per R1:

- **Programa d'incorporació dels residents**

La Unitat Docent del HUIPM prepara un programa formatiu específic per als residents que s'incorporen al nostre hospital, amb la finalitat d'oferir-los informació sobre l'estructura i el funcionament del centre, coneixements bàsics en Salut Mental, recerca i informació bàsica sobre la història clínica informatitzada.

- **Curs de maneig d'urgències somàtiques**

Els residents MIR i IIR, de manera obligatòria, realitzen durant els primers mesos un curs, impartit pels metges de família del nostre Centre, sobre pautes d'actuació en situacions d'urgència somàtica (crisi comicial, dolor toràcic, sedació terminal...). Els residents majors (R2, R3, R4, R5) el podran realitzar de forma voluntària.

- **Curs d'introducció a la recerca**

Els residents de les quatre especialitats duen a terme un curs d'introducció a la investigació, on realitzen una primera aproximació a aquesta àrea.

- **Formació teòrica comuna**

Es realitza un curs específic de Salut Mental (per a les quatre especialitats) al què assisteixen tots els residents de primer any de Catalunya i Balears. Consta de sessions en línia i tallers presencials.

- **Gestió Clínica**

Des del primer any de residència reben formació en metodologia de qualitat, sistemes d'avaluació sanitària, indicadors en salut mental, guies clíniques, sistemes de control de qualitat, planificació, programació de l'activitat assistencial, coneixement de l'estructura i les funcions dels dispositius de salut mental, xarxes de serveis i programes de coordinació, cartera de serveis…Aquesta formació està inclosa dins del Programa de formació multiprofessional (PFM).

- **Organització i legislació sanitària**

Des del primer any de residència reben formació organització funcional dels serveis de salut mental i legislació aplicable als serveis de salut i sociosanitaris. Aquesta formació està inclosa dins del PFM.

- **Psiquiatria legal i forense**

Des del primer any de residència reben formació teoricopràctica sobre problemes mèdics legals derivats de l'exercici de la psiquiatria, així com sobre la valoració de danys derivats de patologies mentals i avaluació de la incapacitat.

- **Formació en Bioètica**

Els residents realitzen de forma trimestral des del primer any de la residència un taller de casos clínics supervisats per membres/experts del Comitè de Bioètica del nostre centre dins del PFM.

A realitzar durant la residència:

- **Curs d'eines bàsiques de recerca**

Durant els primers anys de formació, els residents realitzen, de forma obligatòria, un curs teoricopràctic amb l'objectiu d'adquirir coneixements bàsics de recerca. Aquest curs possibilitarà la incorporació en una línia de recerca.

- **Curs de formació en riscos laborals i protecció de dades**

És un curs de caràcter obligatori per a tots els treballadors del nostre centre. Inclou formació en prevenció de riscos laborals, polítiques en matèria d'igualtat de gènere i lleis de protecció de dades. Els residents hauran de realitzar-ho al llarg dels anys de residència.

- **Curs de bioètica: ètica de les professions i organitzacions sanitàries**

Es tracta d'un curs que es realitza regularment en el nostre centre i al què es recomana que assisteixin els residents. En ell s'aborden els principis de la bioètica, autonomia i dignitat, col·lectius d'especial fragilitat, comitès de bioètica i anàlisi de casos pràctics.

- **Curs de suport vital bàsic**

Es tracta d'un curs obligatori per als residents de les quatre especialitats, que es fa al nostre centre. Té per objectiu dotar els professionals en formació de coneixements teòrics i habilitats pràctiques per a la realització d'una RCP bàsica.

- **Curs de suport vital avançat**

Es tracta d'un curs obligatori per als residents de psiquiatria, psiquiatria infantil i de l'adolescència i infermeria en salut mental, que es realitza en el nostre centre. Té com a objectiu dotar-los de les eines necessàries per a una intervenció ràpida, eficient i coordinada en les emergències vitals que s'acompanyin d'una aturada cardiorespiratòria amb l'objectiu d'augmentar la supervivència.

- **Curs de maneig al pacient agitat**

És un curs obligatori per a tots els treballadors del centre. Té com a objectius:

  - Desenvolupar habilitats de la persona destinades a repel·lir qualsevol tipus d'escomesa física.
  - Aprendre tècniques senzilles i de fàcil execució en el dia a dia.
  - Dominar moviments físics i estar preparats psicològicament per a reaccionar adequadament en situacions de violència on "tot NO val" per a obtenir resultats.

- **Curs de desescalada verbal**

És un curs obligatori per a tots els treballadors del centre. Té com a objectius generals: dotar els participants de les eines necessàries per a poder fer una desescalada verbal adequada en pacients pre-agitats.

2. Formació comuna dels residents:

- **Programa de formació multiprofessional**

La Unitat docent (UDM) organitza cada any un programa de formació comú per a tots els residents. Té periodicitat quinzenal i es duu a terme durant tota la jornada laboral. Inclouen:

- Sessions de residents: dutes a terme pels mateixos residents i supervisats pels de darrer any.
- Sessions mixtes: inclouen sessions de recerca, assemblees de residents, reunions regulars amb el Cap d'Estudis...
- Sessions amb experts: sobre temes específics.
- Sessions de supervisió de casos.

És obligatòria l'assistència a un mínim del 80% de les sessions perquè es puguin valorar de forma positiva en l'avaluació anual.

Les presentacions són gravades i incorporades a la intranet de docència-residents on aquells que no hi han pogut assistir poden consultar-les.

- **Programa de supervisió de casos**

El grup està conduït per professionals clínics amb una àmplia experiència, amb la missió de facilitar la discussió reflexiva dels residents sobre qüestions clíniques que es plantegen amb la formulació de cada cas i l'exploració dels aspectes experiencials relacionats amb el rol del terapeuta en formació. La freqüència del grup és quinzenal, els dijous de 13:00 a 15:00 ha la UDM.

3. Sessions generals (amb assistència dels residents)

- **Sessions científiques**

Són sessions de periodicitat quadrimestral. Hi professionals del centre o externs presenten els seus projectes de recerca. S'organitzen des de la Comissió Clínica de Recerca. Es realitzen de forma presencial a HUIPM o telemàtica des d'altres centres.

- **Sessions clíniques de formació**

Cadascun dels serveis estableix anualment un programa formatiu on es recullen temes d'interès proposats pels diferents membres de l'equip (professionals i residents). El dia i hora es fixen en funció del propi servei. Els residents realitzen sessions clíniques com a ponents als serveis pels quals roten (revisió bibliogràfica, casos clínics…).

- **Jornades trimestrals de formació**

El HUIPM organitza periòdicament jornades de formació a què poden assistir tant el personal del HUIPM com d'altres centres. La participació en aquesta activitat es considera obligatòria per als residents. Les jornades es realitzen amb caràcter quadrimestrals.

- **Jornada de bioètica**

Es realitzen de forma anual pel HUIPM amb l'objectiu de treballar les bases ètiques inherents a l'exercici de la tasca dels professionals i les obligacions legals que se'n deriven.

- **Altres activitats formatives**

Cada any, HUIPM ofereix una àmplia oferta formativa per a tots els professionals ia la qual els EIR, MIR i PIR poden optar. El contingut d'aquesta oferta canvia cada any i l'estableix la Comissió de Formació on els residents hi estan representats.

4. Docència externa

Els residents poden participar en activitats formatives (cursos, seminaris, congressos…) que en la interacció amb el tutor es considerin interessants per completar la seva formació. Les sol·licituds s'hauran de formalitzar seguint la normativa establerta (protocol disponible a la intranet HUIPM).

EL LLIBRE DEL RESIDENT

El llibre del resident (format electrònic) és una eina útil per al registre de l'activitat assistencial, docent i investigadora que es realitza durant els anys de formació.

És un instrument d'autoaprenentatge que permet a cada resident confeccionar un procés de reflexió permanent entorn a les seves experiències durant les rotacions; i proporciona pautes per a discutir amb el/la Tutor/a i/o Col·laborador Docent (CD) sobre els avenços en la formació.

S'espera que cada resident faci un registre explícit i quantificat de les diferents activitats realitzades i haurà de figurar l'aval del tutor i/o CD amb la seva signatura i data segons sigui procedent. El/la resident haurà d'assegurar el reflex clar, objectiu i veraç de l'activitat ressenyada.

BIBLIOTECA

Actualment l'HUIPM disposa de 14.617 volums (monografies, tests, DVDs…) distribuïts a la biblioteca i en altres serveis del nostre Centre.

Un 90% dels recursos que ofereix la biblioteca estan informatitzats en un programa anomenat Knosys.

La gran majoria del fons físic està compost de llibres, que es poden consultar a sala i fer préstec .A més, es disposa de nombrós material d'avaluació i diagnòstic.

El personal de la biblioteca i les persones usuàries amb relació a la *Universitat Rovira i Virgili (URV)* tenen accés als recursos de la universitat. Actualment en format electrònic hi ha unes 106.322 revistes multidisciplinàries, d'aquestes unes 5.972 són de ciències de la salut. Es té accés a llibres electrònics, al Journal Citation Reports, al Mendeley…

INVESTIGACIÓ

La recerca és un àmbit bàsic en la formació del resident. Des de l'Àrea de Recerca, es coordinen i regulen els projectes de recerca mitjançant la Comissió Clínica de Recerca (CCI) formada per representants dels diferents serveis i professions (inclou especialistes en formació).

Tots els residents (tan si s'incorporen a una línia com sinó), hauran de realitzar una formació bàsica obligatòria en recerca i fer els curs d' "Eines bàsiques de recerca en Salut Mental" (protocol disponible a la intranet de l'HUIPM).

Durant el primer any, tots els residents hauran de realitzar el curs d'introducció a la recerca. A més, es duen a terme reunions amb els investigadors principals de les diferents línies de recerca i la directora d'àrea, amb l'objectiu de conèixer els diferents grups i el treball que desenvolupen.

A partir del segon any, tots tindran assignat un director/tutor de recerca que supervisarà la seva tasca investigadora i supervisarà la preparació de la Memòria de recerca que presentaran l'últim any de residència en el PFM:

- Aquells que NO s'incorporin a una línia de recerca, desenvoluparan un projecte d'investigació sense treball de camp.
- Els que SÍ s'incorporin a una línia de recerca, desenvoluparan un projecte amb treball de camp.

Competències a adquirir pels residents:

- Realitzar de manera efectiva revisions bibliogràfiques utilitzant criteris que es fonamentin en l'evidència científica.
- Utilitzar de forma adequada els diferents recursos informàtics de cerca, emmagatzematge i anàlisi d'informació
- Participar en el disseny i execució dels projectes de recerca en els quals col·laborin.
- Tenir coneixements informàtics bàsics que permetin realitzar una anàlisi de les bases de dades generades.
- Presentar resultats dels projectes; pòster, comunicació oral, articles…

- Adquirir coneixements de la llengua anglesa, que permetin la lectura de material científic, així com la presentació de resultats i la interacció amb col·legues d'altres països.

La incorporació en una línia de recerca, possibilitarà disposar d'hores per a desenvolupar el seu treball dins de la jornada laboral i facilitarà la realització de comunicacions (oral o pòster) a congressos, la participació com a autor en articles publicats en revistes amb factor d'impacte, així com la realització de la tesi doctoral.

DOCÈNCIA

El HUIPM té un conveni de col·laboració amb la Universitat Rovira i Virgili; els nostres residents participen com a docents en assignatures/seminaris de Medicina.

Alguna pregunta? CONTACTA'NS!

docencia@peremata.com

@docencia.huipm